

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№4 (499)
ЛИПЕНЬ - СЕРПЕНЬ
2011

Головний науковий редактор:
академік НАН України **В.А.СМОЛІЙ**

Наукова рада:

Льобомир Винар (Кент, США), *Зенон Козут* (Едмонтон, Канада), *Ю.А.Левенець* (Київ),
В.М.Литвин (Київ), *Анджеї Поппе* (Варшава, Польща), *В.Ф.Репринцев* (Київ),
П.С.Сохань (Київ), *В.С.Степанков* (Кам'янець-Подільський), *П.П.Толочко* (Київ),
П.Т.Тронько (Київ), *Б.М.Флора* (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, *В.Ф.Верстюк*, *С.В.Віднянський*, *В.М.Горобець*, *О.І.Гуржій*,
В.М.Даниленко, *М.Ф.Дмитрієнко*, *О.М.Донік* (заст. головного редактора,
відпов. за випуск), *С.В.Кульчицький*, *В.І.Кучер*, *О.Є.Лисенко*, *М.І.Панчук*,
Р.Я.Піріг, *О.П.Реєнт* (заст. головного редактора), *В.М.Ричка* (заст. голов-
ного редактора), *О.С.Рубльов* (заст. головного редактора), *В.Ф.Солдатенко*,
В.П.Троцинський, *О.А.Удод*, *Ю.І.Шаповал*

Наукові редактори:

канд. іст. наук *О.М.Донік*, д-р іст. наук *О.П.Реєнт*, д-р іст. наук *В.М.Ричка*,
д-р іст. наук *О.С.Рубльов*

Відповідальний секретар:
В.В.Григор'єв

Макет і верстка:
А.О.Михайлова

Редактори:
С.Г.Архипенко, *В.В.Григор'єв*,
О.М.Квітка, *В.І.Кузнецов*

Обкладинка:
Н.О.Горбань

Коректор:
Н.Ю.Мельник

Електронна версія:
О.В.Жданович
www.history.org.ua

Формат 70x100/16. Гарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк. 21
Тираж 800 прим. Зам. №271
Підписано до друку 2.08.2011 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №263 видане Держкомвидавком
України 14. XII.1993 р.

Оригінал-макет виготовлено
у видавництві «Дієз-продукт»
Свідоцтво ДК №546 від 31.07.2001р.
Адреса: вул. Авіаконструктора
Антонова, 5, офіс 617, Київ,
Україна, 03186
Віддруковано з позитивів у
ТОВ «Видавництво "Вперед"»

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National
Research. Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smolii. Address of
the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380(44)278-52-34,
fax +380(44)279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

До 20-річчя незалежності України

- ДАНИЛЕНКО В.М., СМОЛЬНИЦЬКА М.К.
Шлях до незалежності: громадські рухи й суспільні настрої в УРСР другої половини 1980-х рр. 4
- АГАПОВ В.Л. (*Донецьк*)
Взаємовідносини страйкового шахтарського й національно-демократичного рухів у 1991 р. 23
- КУЗЬМЕНКО Ю.В. (*Ніжин*)
Серпневий путч 1991 р. та його вплив на партійно-радянську номенклатуру УРСР 41
- ВІДНЯНСЬКИЙ С.В., МАРТИНОВ А.Ю.
Зовнішня політика України: еволюція концептуальних засад та проблеми реалізації 55
- ПАДАЛКА С.С.
Українська приватизація у системі відносин: влада – суспільство – індивід (1991–2011 рр.) 77
- КОВПАК Л.В.
Природоохоронна політика в Україні: засади формування та шляхи реалізації (1991–2011 рр.) 93
- ШУЛЬГА Т.С.
Здобуття незалежності у суспільній свідомості громадян України 108

- МАТЯХ В.М.
Гетьман в еміграції Пилип Орлик: історико-історіографічний портрет політика 116
- ГАЙ-НИЖНИК П.П.
Державний переворот 29 квітня 1918 р.: причини та перебіг захоплення влади П.Скоропадським 132

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРІОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

- ЛИСЕНКО О.Є.
Дослідження історії Другої світової війни у сучасній Україні: основні тенденції та перспективи 165
- ЯСЬ О.В.
Неоромантизм в історичній візії С.Томашівського 195

РЕЦЕНЗІЇ

ШАНДРА В.С.

А.С.Мінаков. Губернаторський корпус і центральна влада: проблема взаємовідносин (за матеріалами губерній Чорноземного центру другої половини ХІХ – початку ХХ ст.) 215

КУРАЄВ О.О.

Охорона пам'яток історії і культури в Україні (1917–1919 рр.): Зб. док. і мат. . . 221

ХРОНІКА

ШЛЯХОВ О.Б. (*Дніпропетровськ*)

ІІ Наукові читання, присвячені пам'яті професора А.М.Черненка «Питання політичної історії України та Росії» 223

АФОНІНА І.О.

ІV Драгоманівські читання молодих істориків 226

ЮВІЛЕЇ

ГУРА В.К.

До 80-річчя доктора історичних наук, професора Л.О.Лещенка 228

КОВАЛЬЧУК О.О.

До 80-річчя доктора історичних наук, професора І.Ф.Чернікова 232

ВДНЯНСЬКИЙ С.В.

До 70-річчя доктора історичних наук, професора М.М.Алексієвця 234

НОВІ НАДХОДЖЕННЯ до бібліотеки Інституту історії України НАНУ 237

До уваги авторів!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи. Подані в редакцію «УІЖ» наукові статті повинні відповідати визначеним ВАК України нормативам (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України»).

Обсяг матеріалів – не більше **30** сторінок (1 авт. арк.). Текстовий редактор – не нижче **Microsoft Office 2003**, шрифт – **Times New Roman**, кегль – **14**, міжрядковий інтервал – **1,5**. Формат файлу – **.doc** або **.rtf**. Якщо при наборі статті використовувалися **нестандартні шрифти** (Izhitsa, Litopys New Roman та ін.), необхідно обов'язково (!) їх надати (розташування в ОС Windows: локальний диск C:/Windows/Fonts).

Текст статті набирається без переносів слів. Абзаци відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті. Посилання виконуються через меню «Вставка» **автоматично (!) посторінково**.

Автори мають **повідомити про себе** такі дані: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи й посаду, адресу для листування, телефон (робочий, домашній, **мобільний**), **електронну пошту**. У редакцію слід подавати **електронну копію статті, два роздрукованих примірники**, а також **дві анотації** (українською та англійською мовами).

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», вул. М.Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001; або на електронну адресу: **UHC@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор. Редакція публікує матеріали, **не завжди поділяючи погляди їх авторів**.

CONTENTS

HISTORICAL ARTICLES

COMMEMORATING THE 20-TH ANNIVERSARY OF
INDEPENDENCE DAY OF UKRAINE

DANYLENKO V.M., SMOL'NITS'KA M.K. On the Way to Independence: Public Movements and Social Moods in USSR in Second Half of 1980s	4
AHAPOV V.L. (<i>Donets'k</i>). Relations of The Strike Miners and National-Democratic Movements in 1991	23
KUZ'MENKO Yu.V. (<i>Nizhyn</i>). August Putsch in 1991 and its Influence on the USSR Soviet Party Nomenclature	41
VIDNIANS'KYI S.V., MARTYNOV A.Yu. Foreign Policy of Ukraine: Evolution of Conceptual Basis and its Realization Problems	55
PADALKA S.S. Ukrainian Privatization in Authority – Society – Person Relations System (1991–2011s)	77
KOVPAK L.V. Environmental Policy in Ukraine: Basic Principles of Formation and Realization Ways (1991–2011s)	93
SHUL'HA T.S. Achievement of Independence in Ukraine's Citizenry Social Consciousness . . .	108

MATIAKH V.M. Pylyp Orlyk the Hetman in Emigration: Politician's Historical and Historiography Portrait	116
HAI-NYZHNYK P.P. Coup D'etat on April 29, 1918: Causes and Course of Power Seizing by P.Skoropads'kyi	132

METHODOLOGY. HISTORIOGRAPHY. SOURCES

LYSENKO O.Ye. Researches of World War II History in Modern Ukraine: Main Tendencies and Perspectives	165
YAS' O.V. Neoromanticism in S.Tomashivs'kyi Historical Vision	195

BOOK REVIEWS

SHANDRA V.S. A.S.Minakov. Governor Corps and the Central Authority: Relation Problems (Based on the Materials of the Provinces of the Center of Chernozemye During the Second Half of XIX – Early XX Period)	215
KURAEV O.O. Protection of Historical and Cultural Memorials in Ukraine (1917–1919s): Collection of Documents and Materials	221

CHRONICLES

SHLIAKHOV O.B. (<i>Dnipropetrovs'k</i>). III Scientific Readings Commemorating Professor A.M.Chernenko "On the Questions of Political History of Ukraine and Russia"	223
AFONINA I.O. IV Drahomanov Young Historian Readings	226

ANNIVERSARIES

HURA V.K. Commemorating the 80-th Anniversary of Doctor of History, Professor L.O.Leshchenko	228
KOVAL'CHUK O.O. Commemorating the 80-th Anniversary of Doctor of History, Professor I.Ph.Chernikov	232
VIDNIANS'KYI S.V. Commemorating the 70-th Anniversary of Doctor of History, Professor M.M.Aleksiiievets'	234

NEW PUBLICATIONS Received by the Library of Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine	237
--	-----